

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 716

din 18 Octombrie 2007

Prin cererea înregistrată la Consiliul Superior al Magistraturii sub nr. 1276/IJ/432/SIP/19907/1154/ST/2007, domnul Daniel Marius Morar, procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție, a sesizat Consiliul Superior al Magistraturii cu privire la unele acte ce ar fi fost comise de doi demnitari, solicitând să se constate că acestea au afectat independența și imparțialitatea procurorilor Direcției Naționale Anticorupție, deoarece actele săvârșite de cei doi demnitari reprezintă o formă de imixtiune în activitatea profesională desfășurată în legătură cu instrumentarea unui dosar al unității de parchet sus-menționate.

În motivarea solicitării au fost invocate dispozițiile art. 75 alin. 1 și 2 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, coroborat cu art. 30 alin. 1 și 2 din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată și modificată, respectiv art. 19 alin. 1 pct. 6 raportat la art. 19¹ din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii.

Ulterior, sub aceleași aspecte și față de aceleași persoane au formulat cereri pentru apărarea independenței următorii procurori din cadrul Direcției Naționale Anticorupție: Doru Florin Țuluș, procuror șef al Secției de combatere a infracțiunilor de corupție,

Claudia Roșu, procuror în cadrul Secției de combatere a infracțiunilor de corupție și Marius Iancu, procuror în cadrul Serviciului Teritorial Oradea-Biroul Teritorial Satu Mare.

Totodată, verbal, domnul procuror șef Daniel Marius Morar a precizat că cererea de apărare a independenței și imparțialității a fost formulată în considerarea calității de reprezentare pe care o implică funcția deținută, respectiv de procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție, pentru aspectele prin care se pune în discuție buna credință a procurorilor care îndeplinesc atribuțiile specifice acestei unități. Nu s-a depus în scris această precizare, deoarece s-a considerat suficientă cererea deja adresată în acest sens Consiliului Superior al Magistraturii.

Referitor la faptele celor doi demnitari, se arată că acestea au fost comise în următoarele împrejurări:

I. Domnul Marko Bela ar fi făcut în mod repetat declarații publice referitoare la faptele și vinovăția persoanelor cercetate și în felul acesta ar fi urmărit influențarea desfășurării urmăririi penale în cauză.

II. Domnul Verestoy Attila ar fi promis unuia dintre făptuitori că va interveni printr-o persoană, despre care se lasă impresia că ar putea influența ancheta, în favoarea acestuia. De asemenea, acesta ar fi cunoscut și ar fi transmis persoanelor cercetate în cauză că judecătorii au emis autorizația prevăzută de lege și le sunt interceptate convorbirile și comunicațiile, transmițându-le totodată, perioada și momentul până la care acestea se vor realiza.

Având în vedere verificările efectuate de Inspectia Judiciară - Serviciul de inspecție judiciară pentru procurori, prin examinarea, în limitele competenței stabilite de lege, a aspectelor invocate în cererile de apărare a independenței și imparțialității, în raport de dosarul cauzei penale care a prilejuit sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii, de materialele anexate în susținerea acestora și de opiniile exprimate de procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție, expuse în lucrarea nr. 1276/IJ/432/SIP/2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Dosarul penal la care se face referire se află în curs de soluționare la Secția de combatere a infracțiunilor conexe infracțiunilor de corupție, coordonată de domnul procuror șef Doru Florin Țuluș, fiind repartizat pentru instrumentare procurorilor Roșu Claudia și Marius Iancu.

Referitor la stadiul cercetărilor, se constată că, după efectuarea actelor premergătoare, în cauză s-a început urmărirea penală.

Potrivit art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată și modificată, acesta poate fi sesizat de judecători și procurori cu privire la comiterea oricărui act care le-ar putea afecta independența și imparțialitatea, ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

În acest sens, în ceea ce privește independența profesională a judecătorului și procurorului, se va avea în vedere că aceasta se referă la interzicerea oricărei imixtiuni în activitatea de judecată propriu-zisă, sau în modul de instrumentare a unei cauze, fiind opozabilă tuturor.

În ceea ce privește imparțialitatea judecătorului și procurorului, se va avea în vedere că se referă la activitatea de îndeplinire nemijlocită a justiției, respectiv de judecată și de efectuare a urmăririi penale (stabilirea existenței faptei și a vinovăției făptuitorului) și reprezintă acea atitudine nepărtinitoare a judecătorului și procurorului, de natură să asigure egalitatea de tratament a părților.

Procurorul, fiind abilitat de lege să exercite funcții judiciare, trebuie să se bucure de garanțiile de independență față de executiv și părți, garanții de procedură care presupun dreptul de a face anchetă în mod nemijlocit și garanții de fond, care comportă dreptul de a se pronunța potrivit criteriilor juridice asupra existenței ori inexistenței faptelor, identificarea făptuitorilor și stabilirea vinovăției acestora.

De asemenea, se va reține că, din punct de vedere juridic, termenul de „imixtiune” definește acțiunea intenționată de uzurpare a dreptului fiecărui magistrat de a decide în mod independent cu privire la soluționarea cauzelor repartizate, potrivit propriilor convingeri determinate numai de probe și lege. În rezolvarea cauzelor, judecătorul și procurorul nu pot primi nici un fel de ordine, instrucțiuni, indicații, sau alte asemenea impulsuri privind soluția pe care trebuie să o dea.

Totodată, se apreciază că trebuie a fi avute în vedere și reglementările de ordin legislativ, interne și comunitare, care configurează conținutul noțiunilor la care se face referire în textul art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată, determinând totodată și o corectă calificare a aspectelor sesizate.

Astfel, în Recomandarea (2000) 19 privind rolul urmăririi penale în sistemul de justiție penală, adoptată de Comitetul de Miniștri al Statelor Membre la data de 6 octombrie 2000 la cea de-a 724-a reuniune a delegaților Miniștrilor, se arată că *„procurorii publici nu trebuie să interfereze cu competența puterilor legislative și executive, aceștia trebuind să efectueze urmărirea penală împotriva funcționarilor publici pentru infracțiuni comise de aceștia, în special pentru infracțiunile de corupție, folosirea nelegitimă a puterii, grave încălcări ale drepturilor omului și alte infracțiuni prevăzute de dreptul intern sau comunitar, fără a fi obstrucționați,”* în pofida oricăror dificultăți rezultate din această situație.

Având în vedere ideea subliniată în Convenție în sensul că principiile pe care se bazează în mod necesar îndatoririle organelor judiciare ale statelor membre sunt *independența și imparțialitatea*, în cadrul Avizului nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, din 19 noiembrie 2002 – Strasbourg se statuează necesitatea protejării sistemului juridic de „amestecuri partizane”, scop în care statul democratic modern trebuie să se bazeze pe separația puterilor.

În jurisprudența organelor de la Strasbourg s-a apreciat că existența unor procese în afara cadrului judiciar instituționalizat, poate avea uneori efecte dăunătoare asupra imparțialității organelor judiciare, deoarece, în situația în care persoane anchetate sau trimise în judecată sub acuzația săvârșirii unor infracțiuni, sunt prezentate în declarațiile publice ca având vinovăția sau nevinovăția deja stabilită, sunt supuse în mod evident unor presiuni exterioare propriei conștiințe.

Astfel, *actul concret de înfăptuire a justiției*, nu poate constitui un subiect de dezbatere publică pentru că acesta este atributul exclusiv al judecătorului și procurorului, astfel cum se statuează în principiul constituțional al separației puterilor în stat, precum și în alte dispoziții constituționale și în legile organice privind administrarea justiției. Potrivit acestora, justiția se înfăptuiește prin organele anume desemnate, în conformitate cu

legea, iar legalitatea și temeinicia actului de justiție, pot fi verificate și apreciate numai de organele de control judiciar, prin exercitarea căilor de atac, în condițiile și către persoanele expres și limitativ prevăzute de lege.

În acest sens, reprezentanților celorlalte puteri nu le este permisă exprimarea unor opinii cu privire la aspecte ce țin de îndeplinirea actului de justiție, chiar dacă acestea se rezumă numai la nivelul unor declarații publice.

În dreptul intern, în articolul 1 alin. 4 din Constituția României, republicată se consacră expres principiul separației puterilor legislative, executive și judecătorească. În aplicarea acestui principiu fundamental, Constituția reglementează în art. 124 principiul independenței judecătorilor și supunerii lor numai legii. În privința procurorilor, nu se consfințește același principiu, însă se prevede că *„Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic.*

Față de cele mai sus arătate, se constată că declarațiile publice ale unuia dintre demnitari, formulate din poziția de lider politic în cadrul unei formațiuni politice parlamentare și membru al puterii legislative și executive, se expun inevitabil și conștient la un control atent din partea opiniei publice. De asemenea, fiind exprimate din poziția conferită de aceste funcții, există o prezumție puternică în sensul că declarațiile acestuia în sens favorabil ori nefavorabil, pot influența opinia publică, fiind susceptibile de o largă credibilitate. Pe de altă parte, se are în vedere că acesta ocupa funcțiile de demnitate publică amintite, însumând atribuții, competențe și responsabilități, aparținând puterii legislative și executive, după criterii politice.

Astfel, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, precum și cu principiul constituțional al separației puterilor în stat, acesta trebuia să se abțină de la orice declarații referitoare la procedurile aflate în curs de desfășurare la organele judiciare.

Din examinarea aspectelor sesizate rezultă că, în fața opiniei publice, demnitarul sa și-a exprimat convingerea că într-o cauză aflată în curs de soluționare la procuror, *faptele pentru care se efectuează cercetări nu constituie infracțiuni, susținând ferm nevinovăția persoanelor vizate*, afirmații nesustținute în nici un mod de argumente, ori de aspecte concrete.

Chiar și în ipoteza că afirmațiile ar avea suport în cauza la care acesta face referire,

dispozițiile de drept procesual penal, oferă garanții de natură să asigure o protecție eficientă și reală împotriva oricăror neregularități apărute în cursul cercetărilor efectuate într-o cauză penală. Acestea trebuie invocate însă, numai de cei interesați și numai în fața organului de control judiciar competent, acesta fiind exclusiv abilitat să le constate și să ia măsuri de înlăturare a eventualelor vătămări comise.

Pe de altă parte, procurorii Direcției Naționale Anticorupție au considerat că se impune păstrarea confidențialității cercetărilor efectuate în dosarul penal vizat de declarații.

În pofida acestei decizii, opinia publică a luat totuși cunoștință de acestea prin intermediul declarațiilor publice menționate preluate și publicate de mass-media. Procurorii au apreciat că acest demers nu a fost întâmplător, scopul urmărit fiind tocmai acela de a atrage atenția opiniei publice, mai ales prin prezentarea negativă și nejustificată a unor opinii neîndreptățite cu privire la activitatea lor.

Publicitatea negativă făcută atât activității procurorilor în legătură cu modul de efectuare a urmăririi penale în dosarul privind pe unii lideri politici ai UDMR, cât și cele referitoare la activitatea Direcției Naționale Anticorupție în general, pot fi de natură să aducă atingere atât autorității procurorilor de caz, cât și întregului colectiv de procurori care își desfășoară activitatea în cadrul acestei unități de parchet.

Potrivit legii, fără argumente concrete, nimănui nu-i este permisă exprimarea unor opinii de natură să afecteze încrederea cetățenilor în privința modului în care o instituție și procurorii acesteia își exercită atribuțiile încredințate, câtă vreme legea instituie în favoarea acestora o prezumție de integritate în aplicarea și interpretarea legii, până la proba contrarie.

Pe de altă parte, în raport de dispozițiile constituționale, declarațiile demnitarilor în legătură cu justiția nu trebuie să depășească limitele fixate în scopul unei bune administrări ale acesteia, iar în îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege, nu intră posibilitatea intervenției publice în soluționarea unei cauze, chiar dacă aceștia consideră, în opinia lor, că măsurile procurorului sunt greșite.

Pentru acest motiv, declarații publice referitoare la chestiuni de fond într-o cauză penală aflată în curs de soluționare, exprimate de pe poziția funcțiilor deținute, sunt de

natură să aducă *atingere principiului constituțional al separației puterilor în stat*.

Potrivit acestuia, fiecărui membru al societății, cu atât mai mult celor care dețin funcții de demnitate în stat, îi revine obligația de a se abține de la exprimarea unor opinii cu privire la legalitatea urmăririi penale aflată în curs de desfășurare, în afara cadrului legal și fără a avea competență în acest sens.

În același timp, mesajul potrivit căruia făptuitorii sunt cercetați pe criterii de apartenență politică sau etnică, transmis în mod public, de pe poziția de reprezentant al formațiunii politice căruia îi aparțin și liderii cercetați în cauza instrumentată de Direcția Națională Anticorupție, este de natură să fie calificat ca un act de *politizare a actului de justiție*, interzis de legislația în vigoare.

Referitor la aspectele sesizate în legătură cu al doilea demnitar, se constată că acestea sunt deducții pe care procurorii le-au tras, față de conținutul convorbirilor interceptate. Pe de altă parte, acestea constituie în dosarul cauzei o probă și indiferent de aspectele rezultate în urma administrării, aceasta nu poate să aibă un alt rol decât acela de a folosi ca mijloc care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei, potrivit art. 63 din Codul de procedură penală. Pe de altă parte, luând cunoștință că proba s-a realizat în condițiile în care persoanele cercetate cunoșteau despre efectuarea ei, procurorii urmează să aprecieze cât mai este de concludentă și în ce măsură această probă va mai fi coroborată cu celelalte probe administrate în cauză, pentru stabilirea faptelor și a vinovăției, în conformitate cu prevederile art. 63 alin. 2 din Codul de procedură penală, probele neavând valoare mai dinainte stabilită.

De asemenea, se constată că în legătură cu urmărirea penală efectuată în cauză, nici o persoană nu a făcut vreo intervenție în favoarea uneia din persoanele cercetate.

Sub un ultim aspect, din coroborarea dispozițiilor legale care reglementează condițiile în care procurorul trebuie să-și îndeplinească atribuțiile, se impune concluzia că în îndeplinirea actului de justiție, acestuia îi revine obligația să acționeze în condiții de totală independență și imparțialitate față de celelalte puteri ale statului, fără a accepta

influențarea, în orice fel, a modului în care instrumentează cauzele repartizate, spre o altă finalitate, decât cea rezultată din probe.

Astfel, potrivit art. 3 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aceștia trebuie să-și exercite funcția cu obiectivitate și imparțialitate, având ca unic temei legea, fără a da curs presiunilor și influențelor de orice natură.

În același sens, în conformitate cu prevederile art. 9 din același Cod, aceștia au îndatorirea să fie imparțiali în îndeplinirea atribuțiilor profesionale, fiind obligați să decidă în mod obiectiv, liberi de orice influențe.

În concluzie, se observă că legea instituie o garanție, dar în același timp și o obligație de integritate a procurorilor, în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Soluționând aspectele sesizate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii va avea în vedere următoarele aspecte:

- În legătură cu dosarul penal la care se face referire, nu s-au exercitat acte de imixtiune, întrucât procurorii nu au primit ordine, instrucțiuni, sau indicații și nu s-au făcut intervenții în legătură cu modul în care să se desfășoare urmărirea penală.
- Declarațiile publice ale demnitarului au un caracter general, nefiind nominalizate persoanele cercetate, sau indicat numărul de dosar, singurele date referindu-se la obiectul cercetărilor. Acestea pot fi apreciate mai curând, ca declarații politice de natură să atragă atenția unui anumit segment al opiniei publice, potrivit cu obiectivele stabilite prin programul formațiunii politice pe care o reprezintă. Întrucât exprimarea acestora are la origine aspecte privind cercetările efectuate într-un dosar penal în curs de soluționare, mesajul transmis este unul politic, cu tendința de politizare a actului de justiție la care se face referire.
- Potrivit dispozițiilor legale, persoanele care dețin funcții în cadrul altor puteri trebuie să se abțină, chiar și la nivel declarativ, de la exprimarea unor opinii

referitoare la procedurile aflate în curs de desfășurare la organele judiciare, deoarece încalcă principiul constituțional al separației puterilor în stat.

➤ Aspectele prezentate în legătură cu rezultatul convorbirilor interceptate, sunt deducții bazate pe interpretări.

➤ Precizările de mai sus nu sunt de natură să influențeze ancheta și soluția, deoarece, potrivit legii acestea trebuie să se bazeze exclusiv pe probele administrate în cauză.

➤ În exercitarea atributelor conferite de lege, procurorul trebuie să se raporteze numai la lege și la probe, fără să accepte vreo ingerință exterioară, să consulte o altă autoritate, trebuind să-și exercite în mod independent propria putere de decizie.

➤ Mijloacele folosite, precum opiniile exprimate în declarațiile publice, mai cu seamă cele în care se susține că declanșarea cercetărilor s-a făcut pe criterii politice și etnice, intervențiile din ședința guvernului prin care s-a propus o atitudine de coalizare împotriva oricărei acțiuni de cercetarea a liderilor politici, amenințările formulate neconvențional prin sintagma „le tăiem gâtul la toți”, discuțiile privind o intervenție printr-o persoană importantă în cursul anchetei, pot fi apreciate ca fiind de natură să exercite o anumită presiune asupra procurorilor de caz.

În considerarea celor de mai sus, se apreciază ca întemeiată percepția procurorilor Direcției Naționale Anticorupție, care au considerat opiniile formulate public și preținsele demersuri în legătură cu cercetările efectuate într-un dosar penal, ca fiind demersuri nepotrivite ale unor persoane cu funcții de demnitate publică în legătură cu înfăptuirea actului de justiție.

Față de cele expuse, în temeiul prevederilor art. 1 și art. 30 alin. 2 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, modificată și completată, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți,

PLENUL
CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII
HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Respinge cererea formulată de Direcția Națională Anticorupție.

Art.2 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare și Direcției Naționale Anticorupție, în vederea luării măsurilor legale.

Dată în București, la data de 18 Octombrie 2007

Președinte,

/ **Judecător Anton Pandrea**

